

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

1.1 ensimmäinen kappale: "Uhat voivat olla ihmisen tai luonnon aiheuttamia". Tätä muotoilua tai lauseen näkökulmaa olisi syytä tarkentaa. Tärkeä osa globaalien ympäristöongelmien aiheuttamiin uhkiin varautumista olisi pyrkiä kaikin keinoin pysäyttämään ihmistoiminnan aiheuttamia haitallisia ympäristömuutoksia. Näin ollen olisi olennaisen tärkeää tässäkin yhteydessä tehdä aktiivinen toimijuus näkyväksi: ihmistoiminta voimistaa ns. luonnon uhkia ja pääsääntöisesti ihminen uhkaa luontoa enemmän kuin luonto ihmistä.

1.1 Pidämme tärkeänä, että korostetaan ihmisten, yhteisöjen ja yhteiskuntien keskinäistä luottamusta keskeisenä yhteiskuntaa koossapitävänä tekijänä.

1.2 Käsitteet on kuvatut selkeästi ja on hyvä, että varautumisen rinnalle on nostettu käsitteenä myös vaste.

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

On hienoa, että strategiassa on kansalaisten, yksilöiden ja järjestöjen roolin ja toimintakyvyn merkitys huomioitu ja järjestöjen rooli on strategiassa onnistuneesti esillä, mm. kappaleissa 2.1 ja 2.7.

2.5. Myös järjestöillä, kuten esimerkiksi neuvontajärjestöillä, on keskeinen rooli huoltovarmuuden järjestämisessä yhteiskunnan kohtaamissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

2.7. Myös yksilöiden omatoiminen varautuminen ja arjessa selviäminen ovat merkittäviä henkisen kriisinkestävytyden kansalaistaitoja, joita tulisi vahvistaa ennaltaehkäisevästi.

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Luvun johdannossa ja kappaleessa 3.1 mainitaan että uhkat voivat olla ihmisen tai luonnon aiheuttamia, lisäksi 3.2 tunnistetaan, että toteutuessaan riskeillä voi olla merkittäviä vaikutuksia ympäristöön. Lukuun 3 olisi olennaista saada mukaan myös näkökulma, että Suomi ei ole ihmistoiminnan aiheuttamista globaaleista ympäristöongelmista irrallaan ja että näistä aiheutuviin pitkäkestoisiin ja laajoihin, olemassaoloa uhkaaviin kriiseihin on syytä varautua sekä muutoksiin sopeutumisen että ennen kaikkea niiden hillitsemisen keinoin.

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

4.2: Kappaleen ensimmäinen virke on olennainen ” Varautumisen päämääränä on pienentää uhkien toteutumisen todennäköisyyttä, edistää omaa valmiutta kohdata niitä ja luoda edellytykset vasteelle”. Kuitenkin kappaleen sisällössä ennaltaehkäisyyn ja ennakoivan työn merkityksen näkökulma (koskien esimerkiksi henkisen kriisinkestävyuden ja osallisuuden rakentamista, ilmastonmuutoksen tai luontokadon pysäyttämistä) jää puuttumaan. On myös hyvä tehdä erottelu lyhytkestoisen ja pitkäkestoisen varautumisen välillä, nämä edellyttävät erilaisia lähestymistapoja ja työkaluja omatoimisessa varautumisessa. Viranomaisten lisäksi myös järjestöissä tehdään vaikuttavaa työtä. Järjestöjen vahvuus on erityisesti verkostoissa kouluttaminen ja arjen suora yhteys kansalaisiin.

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

On tärkeää, että kohdissa 5.3 ja 5.4. on tuotu esille kansalaisyhteiskunnan ja vapaaehtoisten rooli sekä yksilöiden turvallisuustaitojen ja -asenteiden merkitys. Erityiskiitos kuviosta 8 ja kappaleesta 5.3, jossa kansalaisyhteiskunta on mainittu osana yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden toimijoita. Lisäksi korostamme, että kansalaisyhteiskunta on voimakkaassa keskinäisriippuvuudessa suhteessa viranomaisiin, poliittisiin päätöksen tekijöihin, rahoittajiin, elinkeinoelämään, julkiseen sektoriin ja muihin yhteiskunnallisiin instituutioihin. Mikäli järjestöiltä edellytetään nykyisten työtehtävien ylläpitämistä, sekä lisäksi vapaaehtoistoiminnan kohdennettua resursointia, näiden välinen suhde tulee määritellä tarkasti. On tärkeää ymmärtää, että järjestöjen rahoituksen vähentyessä ja toimintaympäristön radikaalisti muuttuessa, järjestöjen toiminnan jatkuvuus ei ole itsestään selvää ja mahdollisuudet osallistua omatoimiseen varautumiseen ja ennaltaehkäisevien tehtävien hoitamiseen myös vähenevät.

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

-

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

14: Järjestöjen tekemä katuväkivaltaa ja radikalisoitumista ennaltaehkäisevä työ tulisi tunnistaa.

37: Päämäärä ja tavoitteet: Sen lisäksi, että myös häiriö- ja poikkeustilanteissa ylläpidetään valmiutta torjua ympäristönmuutoksista aiheutuvia uhkia ja sopeutua muutoksiin, olisi olennaista nostaa päämääräksi ja tavoitteeksi, että kaikissa tilanteissa pyritään systemaattisesti muuttamaan yhteiskuntaa kestäväksi ja torjumaan ympäristönmuutoksista aiheutuvien uhkien lisäksi myös itse ympäristönmuutoksia.

41: Kaikissa kriittistä infraa koskevissa tehtävissä kannattaa hyödyntää kuntien ja hyvinvointialueiden lisäksi myös järjestöjen mahdollisuudet viestintään.

53: Järjestöjen kanavat tavoittavat nopeasti ja matalalla kynnyksellä merkittävän osan kansalaisista. Järjestöjen on saatava ajantasaista ja luotettavaa tietoa, jota järjestöt voivat viestiä omilla kanavillaan. Yhteisen tilannekuvan luomiseksi tarvitaan luotettavat tiedonvälityksen kanavat ja vastavuoroisuutta viranomaisviestinnän ja järjestöjen välillä. Kansalaistaitojen ja tietopohjan vahvistaminen on osa kansalaisten omatoimista varautumista ja ylläpitää turvallisuuden tunnetta.

54: Syrjäytymisen ehkäisyssä ja eriarvoisuuden vähentämisessä järjestöjen kohdennetulla toiminnalla on merkittävä asema. Syrjäytymisen, ulkopuolisuuden ja eriarvoisuuden vähentämisessä rahoituksen jatkuvuus on kokonaisturvallisuuden kannalta keskeistä.

55: Vapaaehtoisten tukemiseen, kouluttamiseen ja viestintään järjestöt tarvitsevat riittävät resurssit sekä taloudellisesti, toiminnallisesti että henkilötyövuosina. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta on määriteltävä tarkemmin, mitkä ovat kuntien ja hyvinvointialueiden lakisääteisiä toimintoja ja mitä on välttämätöntä ylläpitää järjestöjen tukemisen vapaaehtoisresurssein. Mahdollisen vapaaehtoisista ja heidän osaamisestaan luotavan rekisterin perustaminen on hyvä tavoite.

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

Marttaliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto yhteiskunnan turvallisuusstrategian luonnoksesta. Kiitämme myös siitä, että turvallisuuskomitean järjestöverkoston kautta järjestöjä on osallistettu strategian valmisteluun.

Heikkilä Marianne
Marttaliitto ry

Holmroos Heidi
Marttaliitto ry - Heidi Holmroos/Marianne Heikkilä